

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 24 lipca 1948

Nr 30

TREŚĆ: Bilans pracy na Ziemiach Odzyskanych. — Reorganizacja cechów rzemieślniczych (str. 346) — Zasady klasyfikacji (str. 347) — Przedsiębiorstwa państwowe (str. 350). — Kronika skarbowa (str. 351). — Wyjaśnienia w sprawach księgowych (str. 352) — Praktyka i wykładnia prawa skarbowego (str. 353) — Komunikaty (str. 355). — Kartoteka: Dokument, Międzynarodowa Organizacja Pracy.

Bilans pracy na Ziemiach Odzyskanych

Przed kilku dniami cała Polska przeżyła uroczystość otwarcia Wystawy Ziem Odzyskanych we Wrocławiu. Mimo że w latach powojennej odbudowy naszego życia państwowego, społecznego i gospodarczego nie brak wielkich przeżyć, mimo że w naszym życiu nacechowanym bezustannymi osiągnięciami nie brak jasnych chwil — to jednak Wystawa Ziem Odzyskanych stanowi dla nas wszystkich wielkie przeżycie. Cieszy ona nas, jak każde powojenne osiągnięcie polskie, ale ponadto zmusza nas do myślenia w znacznie większej, niż codzienna, skali. Wystawa Ziem Odzyskanych nie jest bowiem jeszcze jednym, nowym osiągnięciem nas wszystkich, lecz jest *bilansem naszych osiągnięć*. To nadaje szczególną wartość całej wystawie.

Bilansowanie jest podstawą działania każdego, kto gospodaruje. Nie potrzeba nikogo przekonywać, jak wielką rolę w gospodarowaniu spełnia uczciwy bilans. Łatwo więc można sobie wyobrazić, jak wielką rolę spełnia bilans w działalności takiego gospodarza, jakim jest naród, jakim jest państwo. Wystawa Ziem Odzyskanych jest bilansem działalności tego wielkiego gospodarza — narodu. Jest bilansem dokonany w niezwykle trudnych powojennych warunkach *odbudowy całego życia*, na wszystkich jego bogatych i różnorodnych odcinkach. Treścią tego bilansu jest *praca polska* na Ziemiach Odzyskanych. Ta treść wyznacza dwa niezwykle w swych wymiarach elementy. Wysiłek całego społeczeństwa, ożywionego jednym duchem i wykonującego jeden plan zmierzający do jasno wytkniętego celu — to jeden element. A drugi element to przedmiot tego wysiłku — ogarnięcie Ziem Odzyskanych, zaludnienie ich, wplecenie Ziem Odzyskanych w organiczny związek z całością naszego terytorium państwowego, zniwelowanie różnic między Ziemią Odzyskaną a Ziemią Macierzystą.

Jeżeli przemyślimy starannie te elementy bilansu przedstawionego na Wystawie Ziem Odzyskanych we Wrocławiu, to łatwo zrozumiemy *wielkość dodatniego salda*, jakie oglądamy na tej wystawie. To saldo stanowi naszą dumę, to saldo stanowi zachętę do dalszej pracy, to saldo wreszcie umacnia nas w przekonaniu, że pewnie kroczymy po właściwej drodze i do właściwego celu. Dlatego Wystawę Ziem Odzyskanych powinny obejrzeć nie tylko zapowiadane trzy miliony ludzi, ale powinien obejrzeć ją każdy Polak.

Do zagadnień szczegółowych, przedstawionych na Wystawie Ziem Odzyskanych we Wrocławiu, wrócimy jeszcze niejednokrotnie. Ze szczególnym zainteresowaniem będziemy oczywiście śledzić najbliższe nam zagadnienia gospodarcze, odgrywające wśród eksponatów tej wystawy nieposlednią rolę. Dzisiaj, zaledwie kilka dni po otwarciu Wystawy Ziem Odzyskanych, pragniemy podkreślić te jej rysy, które wyciskają zasadnicze piętno na wszystkich eksponatach wrocławskich. Wystawa Ziem Odzyskanych jest pierwszą w tej skali wystawą problemów w Polsce. Każde zagadnienie przedstawione na Wystawie Ziem Odzyskanych dosłownie żyje, oglądamy każde takie zagadnienie w jego postaci statycznej, a równocześnie widzimy cały proces życia i rozwoju tego zagadnienia. Można spokojnie powiedzieć, że na Wystawie Ziem Odzyskanych *ożyły cyfry, tak bliskie każdemu z nas*, cyfry reprezentujące nasz dorobek i nasze korzenie na Ziemiach Odzyskanych. Cyfry te nie tylko ożyły, ale przemawiają do zwiędzających językiem prostym, łatwym i dla każdego zrozumiałym. Przemawiają językiem pracy i uczciwego dorobku.

W tym sensie każdy zrozumie łatwo, że Wystawa Ziem Odzyskanych to pokaz dorobku całego narodu, nas wszystkich.

Reorganizacja cechów rzemieślniczych

W nr 18 „Tygodnika Gosp.” omówiliśmy po krótku nowelę do ustawy przemysłowej z dnia 3. 4. 1948 r. (Dz. Ust. poz. 130) zmieniającą z gruntu dotychczasowy ustrój cechów rzemieślniczych.

Obecnie czynione są przygotowania do realizacji przepisów powyższej noweli, czyli przekształcenia cechów wolnych na przymusowe. Ponieważ lista rzemiosł została niedawno rozszerzona na cały szereg gałęzi produkcji i usług, które do

tych należały do przemysłu wolnego, okazała się potrzeba opracowania planu organizacyjnego dla poszczególnych gałęzi rzemiosła względnie ich grup pokrewnych tak, aby każdy rzemieślnik znalazł odpowiednie pomieszczenie organizacyjne w odpowiednim cechu przymusowych. Plan ten został opracowany ogólnie z ważnością na obszar całego Państwa. Przewiduje on dla wszystkich gałęzi rzemiosła ogółem 30 oddzielnych cechów a mianowicie:

Nazwa cechu	Rzemiosła objęte cechem
1. Cech budowlany	6 budowa dróg, budownictwo, dekarstwo, kamieniarnictwo, wiertnictwo studziń, wyrób sztucznych kamieni.
2. Cech malarzy	3 lakiernictwo, malarstwo, wyrób szyldów.
3. Cech szklarzy	1 szklarstwo.
4. Cech zdunów	1 zduństwo.
5. Cech kowali	2 kotlarstwo, kowalstwo.
6. Cech mechaników i optyków	mechanictwo maszyn, mechanictwo precyzyjne, wyrób broni i amunicji, wyrób szkielek i narzędzi optycznych, optyctwo.
7. Cech ślusarzy i blacharzy	blacharstwo, instalatorstwo centralnego ogrzewania, instalatorstwo gazowe, instalatorstwo wodociągowe i kanalizacyjne, mechanictwo młyńskie, odlewnictwo metali, ślusarstwo, ślusarstwo maszynowe.
8. Cech ślusarzy samochodowych	2 ślusarstwo samochodowe, wulkanizatorstwo.
9. Cech zegarmistrzów i złotników	4 brązownictwo, grawerstwo, zegarmistrzostwo, złotnictwo.
10. Cech elektryków	3 elektromechanictwo, instalatorstwo elektryczne, radiomechanictwo.
11. Cech kołodziej i bednarzy	2 bednarstwo i kołodziejstwo.
12. Cech stolarzy	5 modelarstwo, pozłotnictwo, stolarstwo, szkutnictwo, koszykarstwo.
13. Cech chemiczny	4 farbiarstwo, mydlarstwo, wyrób klejów, wyrób świec.
14. Cech drukarzy i introligatorów	2 drukarstwo, introligatorstwo.
15. Cech fotografów	1 fotografowanie.
16. Cech rymarzy i garbarzy	2 garbarstwo, rymarstwo.
17. Cech szewców i cholewkarzy	3 cholewkarstwo, mechanictwo ortopedyczne, szewstwo.
18. Cech kuśnierzy	2 kuśnierstwo, rękawicznictwo.
19. Cech bieliźniarzy	2 bieliźniarstwo, hafciarstwo.
20. Cech tkaczy i dziewiarzy	4 dziewiarstwo, gremplarstwo, pończosznictwo, tkactwo.
21. Cech kapeluszników i czapników	3 kapelusznictwo męskie, modniarstwo, czapnictwo.
22. Cech krawców	2 krawiectwo damskie, krawiectwo męskie.
23. Cech tapicerów	3 powróznictwo, tapicerstwo, żaglownictwo.
24. Cech cukierników	3 cukiernictwo, wyrób konserw jarzynowych i owocowych, wyrób win i soków owocowych.
25. Cech młynarzy	1 młynarstwo.
26. Cech piekarzy	2 piekarstwo.
27. Cech wędliniarzy	wędliniarstwo, wędliniarstwo z mięsa końskiego, wyrób konserw rybnych, wyrób musztardy i sosów.
28. Cech fryzjerów	1 fryzjerstwo.
29. Cech kominiarzy	2 kominiarstwo.
30. Cech wytwórców galanterii i instrumentów muzycznych	szczołkarstwo, parasolnictwo, wydmuchiwanie szkielek, wyrób galanterii, zabawkarstwo, instrumentarstwo muzyczne.

6
89

Pod takimi nazwami i w takim ugrupowaniu mają być tworzone cechy na terenie całego Państwa.

Oczywiście, że w zależności od siły liczebnej poszczególnych gałęzi rzemiosła zależna jest ilość odpowiednich cechów na obszarze danej izby rzemieślniczej oraz ich zasięg terytorialny. Rzemiosła licznie reprezentowane będą miały w okręgu izby kilka a nawet kilkanaście cechów z zasięgiem na jeden lub kilka powiatów, nieliczne rzemiosła zaś — tylko jeden cech z zasięgiem na cały obszar izby rzemieślniczej a nawet na obszar dwóch izb. Na terenie województwa poznańskiego plan organizacyjny przewiduje ogółem 257 cechów, w tej liczbie: budowlanych 9, malarzy 9, szklarzy 1, zdunów 1, kowali 28, mechaników i optyków 1, ślusarzy i blacharzy 17, ślusarzy samochodowych 1, zegarmistrzów i złotników 1, elektryków 1, kołodziei i bednarzy 12, stolarzy 19, chemicznych 1, drukarzy i introligatorów 1, fotografów 1, rymarzy i garbarzy 9, szewców i cholewkarzy 33, kuśnierzy 1, bieliźniarzy 1, tkaczy i dziewiarzy 1, kapeluszników i czapników 1, krawców (męscy i damscy wspólny cech) 30, tapicerów 1, cukierników 1, młynarzy 9, piekarzy 27, wędliniarzy 25, fryzjerów 13, kominiarzy 1, wytwórców galanterii i instrumentów muzycznych 1.

Cech w liczbie 1-go ma zasięg na obszar całego województwa, za wyjątkiem cechów: drukarzy i introligatorów, kuśnierzy, bieliźniarzy, tapicerów, wytwórców galanterii i instrumentów muzycznych, które ze względu na wyjątkowo małą liczbę rzemieślników mają zasięg na województwa poznańskie i szczecińskie.

Ogólnie wydany został dla cechów statut wzorcowy, który w 54 paragrafach określa: nazwę, siedzibę i obszar działania cechu, cele i środki działania, obowiązki i prawa członków, władze cechu, skład i zakres uprawnień walnego zgromadzenia, zarządu itd.

Zgodnie z nowelą statut wzorcowy postanawia, że członkiem cechu staje się rzemieślnik z mocy samego prawa, tj. z momentem uzyskania karty rzemieślniczej. Praktycznie przepis ten tłumaczymy sobie w ten sposób, że władze przemysłowe będą zawiadamiały właściwe cechy o wydaniu karty rzemieślniczej, po czym cech wpisuje daną osobę automatycznie na listę swych członków.

Najwyższą władzą cechu jest — podobnie jak w innych organizacjach — walne zgromadzenie. Składa się ono z członków cechu posiadających prawo wybierania i wybieralności.

Jeżeli cech liczy ponad 250 członków, funkcje walnego zgromadzenia spełnia „zebranie delegatów”, przy czym jeden delegat przypada na każdych 5 członków. Gdy zaś liczba członków przekracza 500, jeden delegat przypada na każdych 10 członków, a gdy liczba członków przekracza 100, jeden delegat przypada na każdych 20 członków. Statut nie podaje jednak, kto tych delegatów wybiera względnie ustanawia. Kwestię tę widocznie przeoczono.

Dla zorganizowania cechów według nowej struktury prawnej władze wojewódzkie ustanawiają dla każdego cechu zarząd komisaryczny 3-osobowy (starszy cechu, sekretarz i skarbnik), któremu przysługują uprawnienia wszystkich władz cechowych, z wyjątkiem sądu cechowego.

Po zorganizowaniu cechów na podstawie nowych przepisów, władze przemysłowe przystąpią — w oparciu o art. 163b prawa przem. — do rozwiązania dotychczasowych cechów wolnych. W tym celu ustanowieni zostaną likwidatorzy, których zadaniem będzie przekazanie majątku dawnego cechu odpowiedniemu cechowi nowoutworzonemu.

Poza cechami nowela ustanowiła okręgowe i wojewódzkie związki cechów, których organizacji poświęcimy osobny artykuł.

W. G.

Zasady klasyfikacji

W jednym z poprzednich artykułów omawialiśmy zasady symbolistyki, które powstają, rzecz jasna, na podstawie uprzedniej klasyfikacji działalności danego przedsiębiorstwa.

Klasyfikacja jest zawsze zapoczątkowaniem pewnego porządku, zorganizowanego — faktów, przedmiotów, czynności itp.

Klasyfikuje się zagadnienia finansowe, zakupów, produkcji, płac, sprzedaży, magazynów, kosztów itd.

Klasyfikacja działalności przedsiębiorstwa jest konieczna dla racjonalnego kierowania. Jeśli tego nie uczynić, byłoby trudne lub w ogóle niemożliwe kontrolowanie przebiegu pracy i kosztów, trudno byłoby wiedzieć, który z działów daje straty, a który zyski. Bez tych wiadomości, zarządzanie interesami przedsiębiorstwa musiałoby polegać na wyczuciu, co jest niedopuszczalne. Na przykład klasyfikacja kosztów sprzedaży musi uwzględniać koszty reklamy, wynagrodzenie

sprzedawców i prowizje, koszty przesyłek, koszty wspólne sprzedaży przy dalszym podziale na centrale sprzedaży, oddziały, przedstawicieli, sklepy własne itp.

Klasyfikację części składowych, z jakich składowa przeprowadzona pod kątem widzenia wydziałów wytwórczych bądź w stosunku do wyrobów.

Zasadniczą sprawą w klasyfikacji jest to, aby przyjęty system przedstawiał w sposób jasny ugrupowanie potrzebnych wiadomości.

Klasyfikację części składowych z jakich składa się gotowy wyrób, przeprowadza się najwygodniej według symbolistyki numerowej bądź mieszanej. Wszystkie części segreguje się według kolejności montażowej. Ponieważ przeważnie w gotowym wyrobie występują zawsze zespoły, czyli półmontaże, które następnie w całości wchodzi w skład bezpośrednio już gotowego wyrobu, bądź też stanowią dalsze grupy montażowe, to i klasyfikację tych części przeprowadza się

według kolejnych stopni montażowych. Poniższa tablica daje przykład takiej klasyfikacji.

W klasyfikacji materiałów i wyposażenia fabrycznych zasadniczo musimy dokonywać podziału wystarczającego do tego, aby usunąć całkowicie wszelkie podwójne listy przedmiotów i jakiegokolwiek dwuznaczności pojęć oraz stworzyć tyle dostatecznych stopni podziałowych, aby symbolistyka czy to numerowa czy innego systemu nie stała się zbyt zawiła i trudna w użytkowaniu.

Przy użyciu symbolistyki numerowej, opartej na siedmiocyfrowych liczbach otrzymuje się pełną klasyfikację, jak wskazuje poniższa tabelka. Dwie pierwsze cyfry tej klasyfikacji oznaczają zasadniczą grupę materiałów czy środków wytwórczych, trzecia cyfra oznacza główną podgrupę, wreszcie trzy cyfry dalsze określają szczegółowo dany materiał czy urządzenie. Ten rodzaj klasyfikacji ma zastosowanie w rachunkowości, gospodarce magazynowej, zakupach i w innych działach, jako podstawa do wszelkich prac zestawień, wykazów, poleceń, kontroli itd.

Tabela części składowych.

270—a płyta	}	→	270 podstawa	}	23 wiertarka nożna przenośna		
270—b pedał			271 wahadło				
270—c stojak			272 koło pasowe				
1000— śruba			273 ośka				
			274 łącznik			→	
			1005 śruba				
			2008 sprężyna				
			275 sworzeń				
			276 kolumna				
300—a giętki wałek	}	→	300 rękaw			→	
300—b pancierz							
300—c sprężyna							
300—d koło pasowe							
300—e obsada							
300—f łącznik lewy							
301 pasek napędowy		→	301 pasek napędowy			→	
302—a pancierz zewn.	}	→	302 wrzeciono	→			
302—b pancierz wewn.							
302—c ośka							
302—d łożysko lewe							
302—e łożysko prawe							
302—f tuleja dociskowa							
302—g tuleja dystansowa							
			itd.				

Tabela klasyfikacyjna materiałów i środków

<p>10. Materiały budowlane:
 10—0 żużle, żwir, piaski
 10—1 wapno, gips, cement
 10—2 cegła, terakota, szkło budowlane itd.
 10—9 różne materiały budowlane</p> <p>11. Naturalne i sztuczne kamienie:
 11—0 marmury
 11—1 łupek
 11—2 granit
 11—3 wapień
 11—4 sztuczne kamienie itd.
 11—9 różne kamienie.</p> <p>12.</p> <p>13. Drzewo i wyroby drzewne.
 13—0 deski i bale
 13—1 wyroby drzewne (drzwi, okna, futryny)
 13—2 budulec itd.
 13—9 różne.</p> | <p>14. Słupy i inne materiały drzewne.
 14—0 słupy itd.
 14—9 różne.</p> <p>15. Budowlane materiały izolacyjne i surogaty:
 15—0 płyty, wyprawy i tektury ścienne
 15—1 papiery dachowe i izolacyjne
 15—2 dachówki itd.
 15—9 różne.</p> <p>16. Farby i materiały malarskie:
 16—0 farby gotowe
 16—1 farby suche
 16—2 rozpuszczalniki itd.
 16—6 szelaki i werniksy
 16—7 lakiery i emalie
 16—8 inne środki ochronne
 16—9 różne materiały malarskie.</p> <p>17.</p> <p>18. Szkło i wyroby szklane:
 18—0 szkło okienne
 18—1 płyty szklane szlifowane
 18—2 szkło barwione</p> |
|--|--|

- 18—3 rury szklane
- 18—4 lustra
- 18—5 materiały szklarskie
itd.
- 18—9 różne.
- 19.
- 20. Okucia budowlane:
itd.
- 21.
- 22. i 23. Wyroby żelazne:
itd.
- 24. Wyroby powroźnicze:
itd.
- 25. Śruby, nity, gwoździe:
itd.
- 26.
- 27. Narzędzia (ręczne i maszynowe):
itd.
- 28.
- 29.
- 30. Stal i żelazo:
 - 30—0 żelazo fasonowe
 - 30—1 stal budowlana
 - 30—2 rury stalowe i żelazne
 - 30—3 stal narzędziowa
 - 30—4 stal konstrukcyjna
itd.
 - 30—7 blachy.
itd.
- 31.
- 32. Metale nieżelazne:
 - 32—0 aluminium
 - 32—1 miedź
 - 32—2 mosiądz
 - 32—3 ołów
 - 32—4 cyna
 - 32—5 cynk
itd.
- 33. Odlewy:
itd.
- 34.
- 35. Uzbrojenia budynków:
 - 35—0 ogrzewacze
 - 35—1 kanalizacyjne
 - 35—2 chłodnicze
 - 35—3 wodne
itd.
 - 35—9 różne.
- 36. Łańcuchy, liny itd.
itd.
- 37. Urządzenia wyciągowe:
itd.
- 38.
- 39. Pednie i ich części:
itd.
- 40.
- 41. Urządzenia transportu wewnętrznego:
- 42. —
- 43. —
- 44. Zbiorniki, ekonomizery, przegrzewacze:
itd.
- 45. Silniki:
 - 45—0 turbogeneratory
 - 45—1 turbiny
 - 45—2 maszyny parowe
 - 45—3 silniki spalinowe.
- 46. Kondensatory, odparowacze, grzejniki:
itd.
- 47. Pompy i kompresory:
itd.
- 48.
- 49. Filtry wodne i gazowe:
itd.
- 50. Filtry i wirówki olejowe:
itd.
- 51. Rurociągi:
itd.
- 52. Armatura rurowa:
itd.
- 53.
- 54. Lampy:
- 55.
- 56. Materiały do opakowań:
- 57. Materiały do izolacji cieplnej:
- 58.
- 59. Materiały ogniotrwale:
itd.
- 60. Aparaty dla mechanicznej kontroli:
 - 60—0 termometry
 - 60—1 manometry
itd.
- 61. Przyrządy pomiarowe mechaniczne:
itd.
- 62.
- 63. Przyrządy pomiarowe elektryczne:
- 64.
- 65. Silniki i generatory elektryczne:
itd.
- 66. Transformatory, regulatory:
itd.
- 67.
- 68. Aparaty elektryczne:
- 69.
- 70. Porcelana elektryczna:
itd.
- 71. i 72. Przewody i kable elektryczne:
itd.
- 73. Przewody i kable podziemne:
itd.
- 74. Uzbrojenia przewodów i kabli:
itd.
- 75.
- 76. Materiały izolacyjno-elektryczne:
itd.
- 77. Wyłączniki elektryczne:
itd.
- 78.
- 79. Armatura elektryczna:
- 80. Żarówki,
itd.
- 81.
- 82. Urządzenia teletechniczne:
itd.
- 83. Akumulatory i ich części:
itd.
- 84.
- 85. Urządzenia gazowe:
itd.
- 86. Tabor kolejowy:
itd.

- 87. wozy silnikowe i ich urządzenia:
itd.
- 88. Materiały opalowe:
itd.
- 89. i 90. Produkty destylacji węgla i ropy:
itd.
- 91.
- 92. Materiały chemiczne:

- 93. Materiały włókiennicze i wyroby:
- 94. Urządzenia i materiały sanitarne i lekarskie:
- 95.
- 96. Urządzenia i materiały biurowe:
- 97. Urządzenia i narzędzia kuchenne:
- 98. i 99. Inne niesklasyfikowane.

inż. J. Witowski

Przedsiębiorstwa państwowe

(dokończenie)

5. Dalsze uwagi o stosunkach prywatno-prawnych z przedsiębiorstwami państwowymi posiadającymi osobowość prawną na podstawie dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. — Niniejsze zagadnienie zostało omówione w pracy dr Buczkowskiego pod tytułem „Przedsiębiorstwo państwowe”. Praca ta posiada duże znaczenie praktyczne. Warto też się zapoznać z niektórymi zagadnieniami poruszonymi w tej pracy.

a) Dr Buczkowski słusznie stwierdza, że gdy przedsiębiorstwo państwowe zawiera przez swój zarząd umowę z osobą trzecią, to zasadniczo z umowy tej jest uprawnione i zobowiązane wyłącznie to przedsiębiorstwo. Jeżeli jednak na zawarcie umowy miało jakiś wpływ zjednoczenie, do którego przedsiębiorstwo należy, jeżeli to zjednoczenie w osobie swych reprezentantów zachowaniem swym stworzyło pozór, że samo się zobowiązuje i kontrahent w ten pozór uwierzył — zwłaszcza gdy nazwy obu przedsiębiorstw są zbliżone — należy przyjąć, że obok zobowiązania przedsiębiorstwa nastąpiło solidarne zobowiązanie zjednoczenia. — Przecież takiej konstrukcji prawnej jest konieczne z uwagi na to, że przedsiębiorstwa państwowe, oparte na dekrecie z 1947 r. są związane mocą przepisów prawnych z innymi przedsiębiorstwami a zwłaszcza z zjednoczeniami i centralnymi zarządami w jednostkę gospodarczą i prawną gdzie mamy do czynienia z hierarchicznym podporządkowaniem się oraz z daleko posuniętą jednością, mimo odrębności osób prawnych.

b) Jedność organiczna, o której wyżej wspomnieliśmy, powoduje szereg innych następstw prawnych. Następstwa te widzimy np. przy niemożliwości świadczenia. Jeżeli przedsiębiorstwo nie może wykonać umownego świadczenia z powodu winy przedsiębiorstwa lub organu nadzorującego, czy będzie ono w skutek tego zwolnione od świadczenia na mocy art. 239 i 267 k. z.?

Zwolnienie od obowiązku świadczenia stanowi korzyść prawną: prawo daje tę korzyść pod warunkiem, że niemożliwość spełnienia zobowiązania powstała albo skutkiem przypadku, albo z winy wierzyciela, nie daje zaś jej, gdy wychodzi ona na korzyść tego, kto sam zawinił niemożliwość świadczenia. Otóż w tych przypadkach — zdaniem dr Buczkowskiego — musi być przyjęta identyczność osobowa przedsiębiorstwa zobowiązanego i nadzorującego lub też Skarbu Państwa, chociaż żadna interpretacja konkretnych norm prawnych do przyjęcia tej identyczności nie prowadzi. Trzeba mianowicie stanąć na stanowisku, że jeżeli niemożliwość świadczenia ze strony przedsiębior-

stwa została spowodowana okolicznością, za którą odpowiadałoby przedsiębiorstwo nadzorujące, gdyby samo było zobowiązane, to wówczas pierwsze przedsiębiorstwo winno wynagrodzić wierzycielowi szkodę.

c) Również w kwestiach wynagrodzenia szkody należy w wielu przypadkach stanąć na stanowisku identyczności przedsiębiorstwa z przedsiębiorstwem nadzorującym. Jeżeli np. dyrekcja przedsiębiorstwa nadzorowanego działa stosownie do wskazówek organu nadrzędnego, np. zjednoczenia, to przedsiębiorstwo zobowiązane — pisze dr Buczkowski — nie może powołać się na nieświadomość dyrekcji co do tych okoliczności, które znane były organowi nadrzędnemu. Trzeba więc będzie w wielu przypadkach przyjąć odpowiedzialność przedsiębiorstwa za pewne działania organu nadzorującego, a więc innego przedsiębiorstwa państwowego (zjednoczenia, centralnego zarządu) lub samego Skarbu Państwa.

Możliwa jest jednak i odwrotna sytuacja: wychodząc z założenia identyczności gospodarczej obu podmiotów prawa trzeba będzie w poszczególnych przypadkach przyjąć odpowiedzialność przedsiębiorstwa nadzorującego lub Skarbu Państwa za działania przedsiębiorstwa. Typowe będą tu przypadki, gdy np. zjednoczenie zobowiązane do zaniechania pewnych czynności, obchodzi to zobowiązanie przy pomocy podległego mu przedsiębiorstwa o odrębnej osobowości prawnej. Możliwe jest również pozytywne naruszenie zobowiązań tą drogą, jak np. obowiązku dostarczania całej produkcji określonej centrali zbytu. Mowa tu oczywiście o zobowiązaniach prywatno-prawnych wynikających z aktów administracyjnych, regulujących gospodarkę planową. W takich przypadkach orzecznictwo będzie musiało uznać odpowiedzialność jednostek nadrzędnych za działania przedsiębiorstwa, opierając się na ogólnych przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną postępowaniem przeciwnym dobremy obyczajom (art. 107, 108 i 133, 134 oraz 136 k. z.).

Jak się należy ustosunkować do przypadku, gdy przedsiębiorstwo narusza zobowiązania przedsiębiorstwa nadrzędnego (zjednoczenia) uniemożliwiając mu swoim postępowaniem wypełnienie zobowiązania? Zależnie od okoliczności i od rodzaju zobowiązania, trzeba będzie i tu przyjąć w pewnych przypadkach odpowiedzialność przedsiębiorstwa formalnie nie zobowiązanego, zwłaszcza gdy da się ustalić ponad wszelką wątpliwość, że przedsiębiorstwo przy wykonywaniu zobowiązania przez

Dokument 7)

nego, jeżeli ono nie następuje przez samo zawarcie umowy lub równocześnie z nią (art. 338),

3. przy umowie o dożywocie (art. 600).

Kodeks zobowiązań wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności:

1. przy udzieleniu pełnomocnictwa ogólnego (art. 96 § 1),
2. przy układzie zbiorowym o pracę.

Kodeks zobowiązań wymaga formy piśmiennej, bez zagrożenia rygorem nieważności, a więc ze skutkiem wykluczenia dowodu ze świadków i przesłuchanie stron bez zgody obu stron:

1. do zawiadomienia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu, podstęp, groźby lub wyzysku (art. 43),
2. do umowy przedwstępnej; jeżeli jednak ustawa wymaga dla umowy, którą strony zobowiązują się zawrzeć, formy piśmiennej pod nieważnością lub formy notarialnej, to warunkiem zaskarżalności umowy przedwstępnej jest, aby dopełniono tej szczególnej formy (art. 62 § 2),
3. do zawiadomienia o odstąpieniu od umowy na mocy umownego prawa odstąpienia od umowy, jeżeli wartość przedmiotu przenosi tysiąc złotych (art. 77 § 2),
4. do uzupełnienia, zmiany lub rozwiązania za zgodą obu stron umowy i odstąpienia od umowy, jeżeli umowa zawarta była na piśmie (art. 111).
5. do przelewu wierzytelności (art. 172).
6. do świadczenia przejmującego dług i zezwolenie wierzyciela na zmianę dłużnika, jeżeli istnieje co do długu dokument piśmienny (art. 188).
7. do stwierdzenia spełnienia świadczenia, gdy istnieje dokument, stwierdzający zobowiązanie dania pieniędzy lub rzeczy wartości ponad tysiąc złotych, chyba że nastąpi zwrot dokumentu (art. 223).
8. do zawiadomienia wierzyciela o złożeniu przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego lub o zarządzeniu sądu co do jego zachowania (art. 233).
9. do wyznaczenia terminu do wykonania zobowiązania z zagrożeniem odstąpienia, jeżeli wartość przedmiotu umowy przenosi tysiąc złotych (art. 250 § 3).
10. do stwierdzenia umowy najmu nieruchomości lub pomieszczenia na czas oznaczony, dłuższy niż rok, oraz na czas życia wynajmującego lub najemcy (art. 371).

Dokument 8)

11. do stwierdzenia umowy dzierżawy, zawartej na czas oznaczony, dłuższy niż rok.
12. do stwierdzenia zobowiązania udzielenia oraz odebrania pożyczki pieniężnej ponad dwieście pięćdziesiąt złotych (art. 431).
13. do stwierdzenia umowy o pracę na czas życia pracodawcy albo na okres czasu powyżej lat trzech (art. 443).
14. do stwierdzenia umowy spółki z kodeksu zobowiązań (art. 550).
15. do stwierdzenia zobowiązania poręczyciela (art. 631).

Kodeks handlowy stanowi, że powyższych przepisów kodeksu zobowiązań o formie piśmiennej dla celów dowodowych nie stosuje się, jeżeli czynność jest handlowa dla obu stron (art. 528 § 1 K. H.).

Jednak i kodeks handlowy wymaga formy piśmiennej dla celów dowodowych do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu, podstęp, groźby albo wyzysku, dalej do najmu i dzierżawy oraz do poręczenia a więc do przypadków wymienionych powyżej w punkcie 1, 10, 11 i 15.

Kodeks handlowy wymaga formy aktu notarialnego pod rygorem nieważności w następujących wypadkach:

1. zawarcie spółki komandytowej wymaga formy aktu notarialnego pod rygorem nieważności (art. 145).
2. umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być zawarta w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności (art. 101 § 1).
3. statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności.

Kodeks handlowy wymaga formy piśmiennej pod rygorem nieważności w następujących wypadkach:

1. zbycie udziału spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w całości lub w części oraz zastawienie udziału wymaga formy piśmiennej pod rygorem nieważności (art. 180).
2. prokury udzielić może tylko kupiec rejestrowy przez piśmienne oświadczenie (art. 60).
3. pełnomocnictwo dane przez akcjonariusza do zastępowania go w walnym zgromadzeniu powinno być

udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokołu.

Kodeks handlowy wymaga formy pisemnej dla celów dowodowych w następujących wypadkach:

1. umowa spółki jawnej powinna być pismem stwierdzona (art. 77).
2. ustanowienie zastawu handlowego powinno być stwierdzone pismem z datą urzędownie ustaloną (art. 507).
3. jeżeli sprzedawca przy sprzedaży handlowej zastrzega sobie własność, zastrzeżenie powinno być pismem stwierdzone. Jest ono skuteczne wobec wierzycieli nabywcy dopiero od chwili opatrzenia pisma datą urzędownie ustaloną (art. 543).
4. Zastrzeżenie natychmiastowej wymagalności resztującej ceny kupna na przypadek niezapłacenia w terminie poszczególnych rat przy sprzedaży na raty, powinno być pismem stwierdzone (art. 557 § 1).
5. W razie niewykupienia warrantu posiadacz jego może zwrócić się do domu składowego z żądaniem przeprowadzenia sprzedaży towaru, a to nawet w przypadku, gdy protest nie został dokonany. Żądanie to powinno być zgłoszone na piśmie (art. 668).

Prawo rzeczowe wymaga formy aktu notarialnego w następujących wypadkach:

1. Umowa o przeniesieniu własności nieruchomości winna być pod nieważnością zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy zgody na przejście własności nieruchomości, wyrażonej w wykonaniu umowy, zawartej z zastrzeżeniem warunku lub terminu (art. 46).
2. Zrzeczenie się prawa własności nieruchomości powinno być pod nieważnością uczynione w formie aktu notarialnego (art. 60 § 2).
3. do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości potrzebna jest umowa między właścicielem a nabywcą oraz, jeżeli ustawa tak stanowi, wpis do księgi wieczystej, oświadczenie właściciela nieruchomości winno być pod nieważnością złożone w formie aktu notarialnego.

Dokument ¹⁰⁾

Oprócz kodeksu zobowiązań, kodeksu handlowego i prawa rzeczowego, także inne ustawy wymagają niejednokrotnie zachowania formy oświadczenia woli na piśmie, wzgl. w formie aktu notarialnego, np. prawo spadkowe zawiera przepisy co do specjalnej formy sporządzenia testamentu na piśmie itp.

Międzynarodowa Organizacja Pracy ¹⁾

Międzynarodowa Organizacja Pracy (International Labour Organisation, w skrócie ILO) jest jedną z najstarszych tzw. specjalnych organizacji międzynarodowych. Początki jej sięgają 1919 r., została ona powołana do życia w traktacie wersalskim. Część XIII traktatu wersalskiego poświęcona jest zagadnieniom pracy w skali międzynarodowej i w tej właśnie części powołana została do życia Międzynarodowa Organizacja Pracy.

Twórcy traktatu wersalskiego na podstawie doświadczeń pierwszej wojny światowej doszli do wniosku, że powszechny pokój może być zbudowany jedynie na zasadach sprawiedliwości społecznej. Podstawą sprawiedliwości społecznej jest ustalenie warunków pracy, usunięcie w ten sposób nędzy i niedostatku — elementu najbardziej zagrażającego pokojowi powszechnemu. Traktat wersalski w części XIII daje wyraz temu przekonaniu i stara się tę linię myślenia realizować. Państwa podpisujące traktat wyraźnie uznały, że dobrobyt fizyczny, moralny i umysłowy pracowników zarobkujących jest rzeczą pierwszorzędnej wagi z punktu widzenia międzynarodowego. Wyrazem tych przekonań są zasady ogólne, sformułowane w traktacie wersalskim, zasady, dla których realizacji powołana została do życia Międzynarodowa Organizacja Pracy. Oto te zasady:

1 Praca nie powinna być uważana za towar lub artykuł handlu.

2 Zapewnia się prawo zrzeszania zarówno pracowników, jak i przedsiębiorców dla celów przez prawo nie wzbronionych.

3. Zarobki pracownicze powinny zapewnić pracownikom poziom życia przyzwoitego według pojęć panujących w danym kraju i w danym czasie.

4. Przyjęcie 8-godzinnego dnia pracy lub 48-godzinnego tygodnia roboczego jest celem, do którego należy dążyć wszędzie tam, gdzie nie został on jeszcze osiągnięty.

5. Należy przyjąć wypoczynek tygodniowy minimalnie 24-godzinny, który powinien przypadać na dzień niedzielny, o ile to jest możliwe.

6. Znosi się pracę dzieci i nakłada zobowiązanie, że do pracy młodzieży płci obojga zostaną wprowadzone takie udogodnienia, które by jej pozwoliły na dalsze kształcenie się i zapewniały możliwość fizycznego rozwoju.

Międzynarodowa Organizacja Pracy ²⁾

7. Przyjmuje się zasadę jednakowej płacy za pracę tej samej wartości, bez względu na płeć.

8. Przepisy wydane w każdym kraju co do warunków pracy powinny zapewnić sprawiedliwe wynagrodzenie wszystkim pracownikom prawnie w kraju zamieszkałym.

9. Każde państwo powinno zorganizować służbę inspekcyjną, w której skład wejdą kobiety, a której zadaniem będzie pilnowanie ścisłego zastosowania praw i regulaminów, dotyczących opieki nad pracownikami.

Twórcy traktatu wersalskiego ogłosili te zasady podkreślając, że nie uważają ich za wyczerpujące ani za ostateczne. Zasady te stanowią po prostu punkt wyjściowy do kierowania polityką wszystkich państw w zakresie międzynarodowych zagadnień pracy. Zasady te przyjęte zostały w nadziei, że ich realizacja rozciągnie trwałe dobrodziejstwo na cały świat pracy. Te zasady nie uległy żadnej zmianie od 1919 r., natomiast w okresie międzywojennym, jak i w okresie po drugiej wojnie światowej daje się zauważyć chęć uzupełnienia tego katalogu zasad nowymi, szczególnieymi zagadnieniami. Ponadto zmieniona sytuacja gospodarcza świata po drugiej wojnie światowej wysunęła na czoło zadań Międzynarodowej Organizacji Pracy nowe zagadnienia, zwłaszcza związane z handlem międzynarodowym, oraz ochroną pracy w rolnictwie. Ponadto po drugiej wojnie światowej nastąpił niebywały dotąd rozkwit związków zawodowych, a więc znowu zagadnienie ściśle związane z Międzynarodową Organizacją Pracy a w dotychczasowych jej działaniach leżące raczej na uboczu.

Struktura Międzynarodowej Organizacji Pracy nie odbiega w zasadzie od znanego schematu innych organizacji międzynarodowych. Oto główne organy:

1 Konferencja Ogólna składa się z przedstawicieli wszystkich członków Międzynarodowej Organizacji Pracy. Członkiem zaś jest każde państwo, które podpisało traktat wersalski oraz które było członkiem Ligi Narodów. Konferencja Ogólna zwoływana jest co najmniej raz na rok. Każde państwo deleguje czterech przedstawicieli — dwóch spośród nich reprezentuje rząd danego państwa, jeden jest reprezentantem przedsiębiorstw, jeden jest

przedstawicielem pracowników — obywateli danego państwa. Jeżeli przedmiotem Konferencji Ogólnej ma być sprawa specjalnie interesująca kobiety, to w liczbie wyznaczonych doradców technicznych powinna być co najmniej jedna kobieta. Przedstawiciele pracodawców i pracobiorców danego kraju wyłaniają się w ścisłym porozumieniu z organizacjami zawodowymi danego kraju. Jest rzeczą niezmiernie ważną, że każdy delegat na Konferencję Ogólną ma prawo indywidualnego głosowania we wszystkich sprawach będących przedmiotem obrad. Posiedzenia Konferencji Ogólnej odbywały się w okresie międzywojennym w siedzibie Ligi Narodów.

2. Głównym organem nadzorującym wykonanie uchwał Konferencji Ogólnej jest Rada Administracyjna składająca się z 24 osób wyznaczonych według następujących zasad: 12 osób reprezentuje rządy państw, będących członkami Międzynarodowej Organizacji Pracy, 6 osób wybranych jest przez reprezentantów pracodawców na Konferencję Ogólną, 6 osób wybranych jest przez delegatów pracobiorców na Konferencję Ogólną. Spośród 12 osób reprezentujących rządy, 8 będzie wyznaczonych przez członków, których znaczenie w przemyśle jest największe, a cztery przez członków specjalnie w tym celu wybranych spośród delegatów rządowych na Konferencję Ogólną, po wyłączeniu delegatów 8 wyżej wzmiankowanych członków. Ewentualny spór o to, którzy z członków mają największe znaczenie w przemyśle, miała rozstrzygać Rada Ligi Narodów. Mandat członków Rady Administracyjnej trwa 3 lata. Rada Administracyjna posiada własny regulamin i we własnym zakresie wybiera przewodniczącego.

3. Organem technicznym Międzynarodowej Organizacji Pracy jest Międzynarodowe Biuro Pracy kierowane przez omówioną wyżej Radę Administracyjną. Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy jest mianowany przez Radę Administracyjną, od niej otrzymuje instrukcje i przed nią odpowiada za wykonanie powierzonych mu zadań i za prawidłowy bieg pracy. Dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy bierze udział w zebraniach Rady Administracyjnej. Personel Międzynarodowego Biura Pracy dobierany jest przez dyrektora. Traktat wersalski nakłada obowiązek zatrudniania w Międzynarodowym Biurze

Międzynarodowa Organizacja Pracy 4)

Pracy osób rozmaitych narodowości, z całkowitym uwzględnieniem starań o uzyskanie największej wydajności pracy. Część personelu powinny stanowić kobiety. Do działalności Międzynarodowego Biura Pracy należy zbieranie i udzielanie wszelkiego rodzaju informacji, dotyczących międzynarodowego uregulowania położenia robotników i warunków pracy. Szczególną troską mają być otoczone sprawy przedkładane pod obrady Konferencji Ogólnej w celu zawarcia konwencji międzynarodowych. Międzynarodowe Biuro Pracy przeprowadza wszystkie ankiety uchwalone przez Konferencję Ogólną. W okresie po drugiej wojnie światowej rola tych ankiet jest niezwykle ważna. Międzynarodowe Biuro Pracy stało się w tym zakresie jedynym i czołowym informatorem całego świata w zakresie powojennych zagadnień rynku pracy, zagadnień związanych z demobilizacją i wywołanym przez ten fakt popytem na ręce robocze, zagadnieniem rekonwersji gospodarki wojennej na pokojową itp. Międzynarodowe Biuro Pracy ogłasza wyniki swoich prac i ankiet w specjalnych biuletynach periodycznych, redagowanych w k.lku językach. Ponadto Międzynarodowe Biuro Pracy redaguje przeglądy zagadnień społecznych, ustawodawstwa pracy itp. oraz publikuje sprawozdania z Konferencji Ogólnej, posiedzeń Rady Administracyjnej i wreszcie raporty dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy. Szczególną wartość mają prace statystyczne Międzynarodowego Biura Pracy. Dzięki tym pracom uzyskuje się dokładny materiał informacyjny do planowego ustalania tzw. budżetu siły roboczej w świecie. Całokształt światowej polityki zatrudnienia oparty jest właśnie na takim budżecie. Prace statystyczne Międzynarodowego Biura Pracy dostarczają materiału do skutecznej walki z bezrobociem w całym świecie. Wreszcie w okresie wojennej i powojennej gospodarki planowej, przyjętej w całym świecie, prace statystyczne umożliwiają planowanie uzupełnień w zakresie szkolenia fachowców, oświaty zawodowej, poradnictwa zawodowego itp.

Tak przedstawia się struktura Międzynarodowej Organizacji Pracy. Z kolei należy poświęcić nieco uwagi **funkcjonowaniu** tej organizacji. Międzynarodowa Organizacja Pracy spełnia swoje zadania w ten sposób, że Konferencja Ogólna uchwala wykonywanie powierzonych jej zadań.

zjednoczenia miało pełnić funkcje środka (w sensie technicznym) wykonania zobowiązania.

d) Powyższe poglądy dr Buczkowskiego wydają się słusznymi. Ale autor idzie jeszcze dalej. Zdaniem jego, przedsiębiorstwa państwowego — w stosunku do zjednoczenia i centralnego zarządu, któremu podlega — nie można uważać za osobę trzecią w tych wszystkich przypadkach, w których ustawa zakazuje przenoszenia roszczeń czy praw na osoby trzecie. I tak np. najemcy nie wolno zazwyczaj oddawać rzeczy wynajętej w podnajem osobie trzeciej, jeżeli najemcą jest zjednoczenie i ono podnajmuje lokal innemu przedsiębiorstwu, które mu podlega, czynność taka nie będzie sprzeczna z prawem, gdyż przedsiębiorstwo podnajmujące nie będzie osobą trzecią. Tworzy ono bowiem całość organiczną z przedsiębiorstwem nadrzędnym, którym jest jego zjednoczenie.

e) Nieważne są umowy sprzeczne z ustawą i porządkiem publicznym. Nowa organizacja przemysłu i gospodarka planowa wprowadzają wiele skomplikowanych zasad oraz aktów administracyjno-prawnych w rodzaju zarządzeń, instrukcji, poleceń itp., które mają znaczenie nie tylko dla podległych sektorowi państwowemu przedsiębiorstw, lecz również dla osób z zewnątrz wchodzących w stosunki prawne z przedsiębiorstwami sektora państwowego. Nieważnością bowiem są zagrożone nie tylko umowy sprzeczne z wyrażeniami przepisami ustawy, lecz także umowy, których treść lub cel sprzeciwiają się legalnie wydawanym dyspozycjom władz planowania. W związku z tym stosunkowo łatwiej można się spotkać z umowami, które dotknięte będą nieważnością, niż w warunkach bezplanowej gospodarki.

Na tle powyższych uwag nasuwa się pytanie, czy konkretnie umowy stają się nieważne. Czy nieważność dotyczy wszystkich bezwzględnie umów zawieranych przez kogokolwiek ze stroną obietą danym porządkiem publicznym, tj. gospodarka planową, czy też tylko tych umów, w których obie strony są poddane porządkowi gospodarki planowej. Na to pytanie daje odpowiedź dr Buczkowski w swej książce wprowadzając następujące kryteria:

— Umowy sprzeczne z przepisami prawnymi ogłoszonymi w Dzienniku Ustaw są nieważne w każdym przypadku bez względu na rodzaj i charakter stron zawierających umowę — co nie wymaga bliższego uzasadnienia.

— Umowy sprzeczne z zarządzeniami ministrów albo upoważnionych przez nich orga-

nów i przedsiębiorstw są nie ważne, jeśli obie strony podlegają tym zarządzeniom, tj. należą do sfery kompetencji danego resortu; jeżeli natomiast druga strona danego stosunku umownego nie należy do tej samej sfery kompetencji i o danym zarządzeniu nie wiedziała ani nie powinna była wiedzieć, umowa jest ważna.

— Umowy sprzeczne z przepisami statutów przedsiębiorstw oraz z tymi zarządzeniami ministrów, które w myśl panujących przepisów zostały ogłoszone w Monitorze Polskim, są bezwzględnie nieważne. Nikt bowiem nie może powoływać się na to, że nie zna przepisów statutów lub zarządzeń, skoro ogłoszenie ich w Monitorze Polskim zostało zapowiedziane w danym akcie ustawodawczym, gdyż statut albo zarządzenie nie jest w tym przypadku aktem swobodnego uznania władzy administracyjnej, lecz wykonaniem polecenia ustawowego i pod tym względem jest niejako dalszym ciągiem ustawy.

6. Zakończenie. — W chwili pisania niniejszego artykułu, ukazał się Dziennik Ustaw nr 30, który wprowadza trzy ustawy związane z organizacją sektora spółdzielczego. Są to ustawy o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni, o centralach spółdzielczo-państwowych oraz o przedsiębiorstwach państwowo-spółdzielczych.

Na podstawie ustawy o przedsiębiorstwach państwowo-spółdzielczych, do przedsiębiorstw tych stosuje się odpowiednie przepisy dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. o tworzeniu przedsiębiorstw państwowych ze zmianami wynikającymi z ustawy o przedsiębiorstwach państwowo-spółdzielczych. Przedsiębiorstwa państwowo-spółdzielcze mają uzyskać statut ogłoszony w Monitorze Polskim, mają mieć osobowość prawną oraz majątek własny, a również majątek oddany im przez centralę spółdzielni. Ten ostatni majątek, w razie likwidacji przedsiębiorstwa, podlega zwrotowi odpowiednim centralom spółdzielni w naturze lub według wartości pieniężnej.

Omawiana ustawa również zaznacza, że na równi z przedsiębiorstwami państwowymi traktowane będą spółki prawa prywatnego mające osobowość prawną, o kapitale państwowym lub o kapitałach przedsiębiorstw państwowych, bądź też o kapitale stanowiącym więcej niż w połowie własność państwa lub przedsiębiorstw państwowych.

dr Z. K. Nowakowski

Kronika skarbowa

SREDNIA DOCHODOWOŚĆ Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, LITERACKIEJ, ARTYSTYCZNEJ i PUBLICYSTYCZNEJ NA ROK 1948.

Ministerstwo Skarbu poleciło w roku podatkowym 1948 stosować następujące zasady przy ustalaniu dochodów z działalności i twórczości naukowej (również podrecznikowej w zakresie popularyzacji wiedzy), literackiej, publicystycznej i artystycznej:

Z reguły przy ustalaniu dochodu podatnikom osiągającym wymienione przychody należy uznawać za koszty uzyskania bez przeprowadzania dalszych dochodzeń 50% przychodów.

Wyjątkowo należy za koszty uzyskania uznawać:

1. 65% przychodów osiągniętych przez:
 - a) literatów za pracę o odpowiednim poizo-

mie literackim — na podstawie opinii wydanej przez Związek Zawodowy Literatów Polskich;

- b) kompozytorów za prace o odpowiednim poziomie artystycznym — na podstawie opinii wydanej przez Związek Autorów, Kompozytorów i Wydawców („Zaiks”) lub w odniesieniu do kompozytorów-symfoniistów — przez Związek Kompozytorów Polskich;
- c) artystów plastyków za prace o odpowiednim poziomie artystycznym na podstawie opinii wydanej przez Związek Zawodowy Polskich Artystów Plastyków lub Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej („S. A. R. P.”); pod pojęciem artystów-plastyków rozumie się twórców dzieła nie zaś wykonawców (powielanie wzoru), przy czym w odniesieniu do architektów za prace podlegające przepisom zarządzenia Ministerstwa Skarbu uważać należy wyjątkowo prace, w których wyłącznie występuje czynnik plastyczny jak np. pomniki, projekty ujęcia rzeźbiarskiego lub malarskiego wnętrza itp., w żadnym zaś przypadku ulga powyższa nie ma zastosowania do prac wchodzących w zakres normalnych zadań zajęcia zawodowego architekta.

Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę, że w żadnym przypadku przychody osiągnięte przez architektów za świadczenia spełniane przez nich w ramach wykonywanego zajęcia zawodowego, chociażby zostały osiągnięte za prace podlegające wyżej wymienionym zasadom, nie mogą być uznane za wolne od podatku obrotowego w myśl art. 3 pkt. 7 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym.

2. 80% przychodów osiąganych przez autorów dzieł naukowych oraz autorów podręczników dla szkół wyższych, przy czym dla kwalifikacji dzieła jako naukowego miarodajna jest opinia odpowiedniej instytucji naukowej (Wydziały uczelni akademickich, Instytuty badawcze, Stowarzy-

szenia naukowe itp.); w przypadkach wątpliwych należy żądać przedłożenia odpowiedniego zaświadczenia Ministerstwa Oświaty. Innych książek szkolnych z reguły nie należy uznawać za dzieła naukowe z wyjątkiem tych książek szkolnych zatwierdzonych przez Ministerstwo Oświaty, które Ministerstwo Oświaty wyjątkowo zakwalifikuje do rzędu dzieł naukowych.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do podatników, osiągających przychody z praw autorskich nabytych w drodze spadku, które należy zakwalifikować jako przychody z praw majątkowych potrącając od nich na koszty uzyskania wydatki faktycznie poniesione i związane z ich osiągnięciem. (Z okólnika Min. Sk. z dnia 12. 1. 48).

KONTROLA ILOŚCIOWA W APTEKACH

Na wniosek samorządu gospodarczego Ministerstwo Skarbu poleciło urzędowi skarbowym i rewizyjnym nie kwestionować ksiąg handlowych prowadzonych przez apteki w roku 1947 i uznawać je za prawidłowe w rozumieniu art. 85 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym, jeżeli wyłącznym powodem uznania tych ksiąg za nieprawidłowe byłoby nieprowadzenie kontroli ilościowej, określonej w § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych, zmienionego rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 24 listopada 1947 roku.

Zarządzenie to nie pozbawia jednak władzy podatkowej prawa stosowania przepisu art. 89 ust. 2 dekretu o postępowaniu podatkowym w stosunku do podatników, prowadzących apteki, co do których stwierdzono, że ich obroty i dochody albo tylko obroty lub tylko dochody są znacznie niższe od zeznanego lub wynikającego z ksiąg handlowych przeciętnego obrotu lub dochodu innych podatników, prowadzących apteki.

Zarządzenie powyższe nie dotyczy hurtowni farmaceutycznych.

Z. M.

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

MZP-Mysłowice — Czy odpisy amortyzacyjne z uwzględnieniem obowiązującego mnożnika dla składników majątkowych, będących w posiadaniu właściciela już przed 1. września 1939 r. uważać należy jako nakład pozaoperacyjny względnie nadzwyczajny?

Jest to wprawdzie nakład nadzwyczajny, lecz tylko w rozumieniu odnośnego przepisu skarbowego. Z punktu widzenia księgowości uważamy ten dodatkowy odpis jako zwykły i dlatego księgujemy go w klasie czwartej jednolitego planu kont.

M. M. — Bydgoszcz — Ma Pan cały szereg wątpliwości w zaklasyfikowaniu pewnych kosztów według jednolitego planu kont. Pyta Pan o podanie Dziennika Ustaw, w którym znajduje się tekst „Jednolitego planu kont”.

Na drugie pytanie, powiadamy, że tekst

jednolitego planu kont nie jest ogłoszony w Dzienniku Ustaw, który zawiera wyłącznie Ustawy, dekrety i rozporządzenia. Dosłowny tekst jednolitego planu kont zatwierdzonego przez Przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów wraz z instrukcją znajdzie Pan w książce Prof. W. Skalskiego i mgr Feige-Górskiego pt. „Jednolity plan kont” nakładem Księgarni Wł. Wilak w Poznaniu, ul. Kantaka 10. Ponadto radzimy zaopatrzyć się w bardzo dobry skrypt opracowany przez mgr St. Taubwurcla pt.: Plan kont dla przemysłu włókienniczego wraz z wyjaśnieniem, nakładem Towarzystwa Powierniczego Sp. z o. o. w Łodzi, ul. Wólcańska 234a m 18. Niewątpliwie pożytecznym będzie Panu przedostatni numer Tygodnika, zawierający artykuł specjalnie poświęcony encyklopedycznemu ujęciu kwestii księgowania na kontach pt.: Które konto jedno-

litego planu kont. Ten materiał dostarczy z całą pewnością dostatecznych wyjaśnień na postawione nam pytania, które ze względów czysto specyficznych trudno nam umieścić na łamach naszego pisma. Za wyrazy uznania uprzejmie dziękujemy.

K. D. — Kraków — Jak już podaliśmy w ostatnim numerze w wyjaśnieniach w sprawach księgowych ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie zmiany rozporządzenia o księgach handlowych uproszczonych i podatkowych w nr 31 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 30 czerwca 1948 r. Ponadto jako materiał wyjaśniający do wprowadzonych zmian rozporządzenia Minister Skarbu wydał okólnik w sprawie stosowania rozporządzenia o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych w nr 70 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu.

Spotykamy się z pewnymi zasadniczymi zmianami, a między innymi wprowadzono obowiązek w zakresie tzw. ksiąg sprzedaży. Paragraf 6 dotychczasowego rozporządzenia o księgach handlowych w pkt. drugim otrzymał następujące ważne brzmienie: U podatników prowadzących księgi handlowe sprzedaż towarów powinna być udowodniana — niezależnie od innych dowodów, wymaganych przez przepisy prawne — dziennymi zestawieniami sprzedaży, prowadzonymi przez sprzedających i zawierającymi poszczególne kwoty transakcyj sprzedaży, dokonanych przez każdego z nich i wpisanych do zestawień w chwili sprzedaży.

Zestawienia te powinny być ponumerowane i ujęte w osobną dla każdego sprzedającego oprawną księgę, zaświadczoną przed rozpoczęciem jej prowadzenia przez urząd skarbowy (urząd rewizyjny) właściwy dla podatnika w sprawach podatku obrotowego. Zestawienia sprzedaży powinny być zsumowane codziennie i podpisane przez sprzedającego.

Zmiana § 33 omawianego rozporządzenia nakłada obowiązek prowadzenia księgi sprzedaży również na podatników, którzy są obowiązani prowadzić księgi uproszczone.

Jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa znajdujące się w tych miastach, w których istnieje obowiązek do udowadniania przychodów gotówkowych kwitami z bloczków urzędowego nakładu, to te przedsiębiorstwa, które prowadzą księgi handlowe, są od obowiązku prowadzenia ksiąg sprzedaży zwolnione. Nie dotyczy ten przepis zwolnienia tych przedsiębiorstw w określonych miastach, które prowadzą księgi uproszczone. A więc np. w Poznaniu przedsiębiorstwo prowadzące księgowość uproszczoną jest obowiązane prowadzić księgi sprzedaży.

Pragnąc dać wytyczne możliwie jak najwcześniej poruszamy sprawy najważniejsze, zastrzegając sobie ewtl. powrót do sprawy na podstawie

dalszych zapytań zainteresowanych Sz. Czytelników.

W przykładzie więc w pewnym przedsiębiorstwie jest zatrudnionych kilku sprzedawców. Wówczas zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu każdy sprzedawca musi posiadać własną księgę sprzedaży (dowolnego formatu — najlepiej formatu A/5 (210 × 148 mm) przed użyciem zaświadczoną przez właściwy urząd skarbowy. Sprzedawca wpisuje pozycje sprzedaży natychmiast po dokonaniu tej czynności, tj. sprzedaży do omawianej księgi, a z końcem dnia jest zobowiązany zliczyć dokonaną przez siebie sprzedaż i stwierdzić podpisem. Każdy dzień jest oddzielnie zamykany. Sumy ogólne poszczególnych sprzedawców winny zgadzać się z arkuszem utargów dziennych prowadzonym przez kasjera. Z uwagi na wielką wagę, jaką w tej sprawie przypisują władze skarbowe, radzimy zorganizować tak personel zatrudniony, by nie powstawały dyferencje kasowe lub utargów.

Jako wyjaśnienie do obowiązku prowadzenia ksiąg sprzedaży okólnik Ministra Skarbu z dnia 25 czerwca 1948 r. podaje co następuje: „Obowiązek prowadzenia przez sprzedających dziennych zestawień sprzedaży jest obowiązkiem nowym. Dotyczy on wszystkich osób, dokonujących w przedsiębiorstwie sprzedaży. Każda z nich obowiązana jest prowadzić oddzielnie zestawienia sprzedawanych przez siebie towarów.

Jeżeli w przedsiębiorstwie następuje zmiana personelu, to dla nowego pracownika nie ma obowiązku zakładania nowej księgi zestawień sprzedaży; może on dokonane przez siebie transakcje sprzedaży notować w księdze prowadzonej przez poprzednika; natomiast nie może dokonywać zapisów do jednej z ksiąg dziennych zestawień sprzedaży dwóch lub więcej sprzedawców, czynnych w przedsiębiorstwie równocześnie.

Przepis nie wprowadza wzoru, według którego mają być prowadzone zestawienia sprzedaży, pozostawiając w tym względzie swobodę podatnikowi; zestawienia te mogą być zatem prowadzone w sposób dostosowany do potrzeb przedsiębiorstwa: w blokach, księgach, zeszytach, ponumerowanych i oprawnych, a nadto zaświadczanych przez właściwe urzędy skarbowe (rewizyjne). Zestawienia winny być sporządzane atramentem bądź ołówkiem atramentowym.

Z uwagi na trudności, jakie mogą powstać w pierwszym okresie obowiązywania przepisu na odcinku zaopatrzenia się przez podatników w odpowiednie księgi dziennych zestawień sprzedaży, Ministerstwo Skarbu poleciło nie kwestionować ksiąg handlowych podatników, którzy dzieńne zestawienia sprzedaży, o których mowa w przepisie, zaczęli prowadzić z dniem 1 lipca 1948 r., lecz po tym terminie, nie później jednak niż z dniem 1 sierpnia 1948 r.

mgr M. N.

Praktyka i wykładnia prawa skarbowego

Wynagrodzenie spółnika spółki jawnej

K. S. — Poznań — Pytanie: W spółce jawnej spółnicy (względnie kilku z nich) sprawują fun-

cje kierownika, buchaltera, magazyniera itp. Do pełnienia funkcji tych nie są zobowiązani na podstawie umowy o zawarciu spółki i dlatego po-

bierają za swą pracę niezależnie od przypadającej na każdego z nich części zysku wynagrodzenie, od którego płacą podatek od wynagrodzeń. Ponieważ przedstawiciel Urzędu Skarbowego zakwestionował obliczenie wynagrodzeń spółników od dochodu spółki, gdyż zmniejsza to podstawę do wymiaru podatku dochodowego, uprzejmie proszę o wyjaśnienie słuszności wzgl. niesłuszności tego stanowiska z punktu widzenia prawnego.

Zajęcie niedyskusyjnego stanowiska w tej sprawie wymaga ścisłego sprecyzowania szeregu przesłanek nie tylko z zakresu prawa skarbowego. I tak:

1. Spółka jawna jako taka może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną. Według wyroku Sądu Najwyższego Nr 28/1930 w procesach, prowadzonych przez spółkę jawną, należy uznać za właściwą stronę spółników; spółnicy zachowują właściwość strony procesowej, gdy spółka przestała istnieć, a spółnicy stają się wówczas uczestnikami sporu, rola zaś spółki w procesie przechodzi na wszystkich spółników.

2. Każdy spółnik ma prawo i obowiązek *prowadzenia spraw* spółki, tzn. zwykłych czynności handlowych spółki w rozumieniu zwyczajów handlowych panujących na odcinku branżowym działalności spółki. Prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku spółnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały. W takim razie pozostali spółnicy są wyłączeni od prowadzenia spraw spółki.

Prawa i obowiązki spółników, prowadzących sprawę spółki, ocenia się w stosunku między nimi a spółką według przepisów o *zleceniu*. Spółnik, prowadzący sprawy spółki, nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę osobistą.

Wkład spółnika może polegać na wniesieniu do spółki własności lub innych praw, na dozwoleniu używania rzeczy lub praw albo na wykonywaniu pracy.

Z przytoczonych zasad prawa handlowego w części dotyczącej spółki jawnej wynika, że spółnik prowadzący sprawę (interesy) spółki nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę osobistą, co pokrywa się z zasadą, że w tym zakresie ocenia się stanowisko spółnika według przepisów o *zleceniu*.

W szeregu artykułów na temat istoty stosunku pracy wykazaliśmy, że o wynagrodzeniu w rozumieniu dekretu o podatku od wynagrodzeń może być mowa tylko w przypadku, w którym mamy do czynienia ze stosunkiem pracy opartym na „umowie o pracę”. Umowie o pracę przeciwstawia się m. innymi znana kodeksowi zobowiązania umowa o *zlecenie*: Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności dla dającego zlecenie. Umowy o świadczenia usług, nieuregulowane jako szczególny rodzaj umowy, podlegają przepisom o *zleceniu*.

Jeżeli zatem podatkowi od wynagrodzeń podlega wynagrodzenie wypłacane z umowy o pracę a nie z umowy o *zlecenie*, to w omawianym

przypadku stosunek spółnika prowadzącego interesy spółki nie będzie mógł być uznany za stosunek pracy a co za tym, pobierane przez niego wynagrodzenie z tego tytułu, za wynagrodzenie podlegające w rozumieniu prawa skarbowego podatkowi od wynagrodzeń.

Dalej należy podkreślić, iż stanowisko władzy skarbowej zajęte w omawianej sprawie niewątpliwie opiera się na orzecznictwie i zasadach postępowania, które obowiązywały pod rządem starej ustawy o podatku dochodowym. Umowne wynagrodzenie za pracę przyznane przez spółkę jawną spółnikowi, jest pod kątem widzenia gospodarczym, a więc również księgowym, kosztem poniesionym przez spółkę dla osiągnięcia dochodu, kosztem obciążającym wynikowy rachunek w księgowości spółki, tak jak każdy inny tego rodzaju koszt (np. koszt zatrudnienia pracownika nie będącego spółnikiem).

Innymi słowy, w omawianym przypadku mamy do czynienia z kosztem potracalnym pod względem księgowym. Ze względu na to, że spółka jawna nie jest podmiotem podatku dochodowego (zysk jej nie podlega obciążeniu tym podatkiem), a podmiotami podatku są spółnicy, zaś — w myśl orzecznictwa N. T. A. — „pensja” spółnika, którą otrzymuje od spółki jawnej, jest traktowana jako dochód ze spółki — przy ustalaniu dochodu podatkowego spółnika otrzymującego pensję, dolicza się do jego zysku (bilansowego) ze spółki „pensję” otrzymaną od spółki w ciągu roku miarodajnego.

Analogiczną zasadę wypowiedział N. T. A. w wyroku z dnia 4. 6. 1934 r., L. Rej. 5091/30: „Wynagrodzenie pobierane przez spółnika spółki jawnej za prowadzenie jej interesów jest dochodem przedsiębiorstwa a nie dochodem z wynagrodzeń”, a potwierdził okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 5 czerwca 1936 L. D. V. 22721/2/36: „Dochód kierownika przedsiębiorstwa stanowiącego własność spółki jawnej (wynagrodzenie za kierownictwo), który jednocześnie jest współwłaścicielem spółce jawnej, winien być doliczony do części zysków przypadającej na jego udział”.

Przyjmujemy, że tezy te musiały się opierać pod rządem starej ustawy o podatku dochodowym na następujących przesłankach: Przedmiotem sporu była, podobnie jak u Panów, kwestia, czy spółnik spółki jawnej, będącej właścicielką przedsiębiorstwa zarobkowego, może być w stosunku najmu usług do tej spółki, jako np. kierownik, buchalter czy magazynier i czy z tego tytułu pobierane wynagrodzenie podlega podatkowi od uposażeń, czy też stanowi ono dochód fundowany, podlegający opodatkowaniu na zasadach działu I ustawy.

Ustawa stanowiła w art. 22 m. inn., że jawne spółki handlowe nie podlegają obciążeniu podatkiem dochodowym. Dochód z tego rodzaju spółek opodatkowuje się odrębnie jako dochód poszczególnych uczestników. Jeżeli więc idzie o ustalenie podmiotu podatkowego i wysnucie z tego ustalenia ustawowych konsekwencji, spółka jawna jest jedynie formą współwłasności, mających w niej udziału uczestników.

Rozporządzenie wykonawcze wypowiedziało zasadę, że dochód osiągniany z przedsiębiorstwa, choćby w postaci wynagrodzenia za osobistą pracę samego właściciela w swym przedsiębiorstwie, stanowi tzw. dochód ze źródeł fundowanych uzależniony od wartości tejże pracy.

Za zapatrywaniem tym przemawia także i ta okoliczność, że do uzyskania pensji lub wynagrodzenia służbowego koniecznym wymogiem jest istnienie stosunku służbowego, to jest stosunku pracodawcy do pracobiorcy i brak jednej z tych osób przeczy istnieniu tego stosunku służbowego.

W konkretnym przypadku kierownik, buchalter czy magazynier jest współwłaścicielem przedsiębiorstwa, które będąc jawną spółką, nie istnieje dla podatku dochodowego jako podmiot odrębny od współwłaścicieli, przeto nie może też być on w stosunku do samego siebie pracobiorcą i zawierać ze sobą, choćby nawet przez mandatariusza, umowy o najem usług, a pobieranie wynagrodzenia za osobistą pracę jego nie może być z punktu widzenia ustawy o podatku dochodowym niczym innym, jak tylko dochodem z udziału w przedsiębiorstwie zarobkowym, który to dochód podlega opodatkowaniu na zasadach ustawy o podatku dochodowym.

Jeżeli zważyć, że zasadnicze postanowienia dotyczące opodatkowania dochodów spółki jawnej podatkiem dochodowym, które zawiera art. 16 nowego dekretu o podatku dochodowym oraz § 30 rozporządzenia wykonawczego do tegoż dekretu, pokrywają się (poza zmianami redakcyjnymi) z sensem analogicznych postanowień art. 12 i 22 starej ustawy o podatku dochodowym oraz § 19 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy, dochodzimy do przekonania, iż wyżej naprowadzone zasady traktowania omawianej sprawy będą miały zastosowanie również obecnie pod rządem nowego dekretu o podatku dochodowym.

Dla wyczerpania sprawy przytoczymy pewne argumenty, które przemawiają za stanowiskiem Panów, jednakże nie sądzimy, by mogły one zdecydowanie zmienić dotychczasowe stanowisko władz skarbowych z punktu widzenia polityki podatkowej:

1. Przytoczone zasady prawa handlowego jak również orzecznictwo N. T. A. stale operują pojęciem: „prowadzenie spraw spółki”, prowadzenie interesów spółki, wynagrodzenie za kierownictwo spółki, nie ma natomiast mowy w tych zasadach, o takim stanie faktycznym, w którym spółnik spełnia pracę, która nie stanowi z istoty swej ani prowadzenia spraw spółki ani też nie jest jego wkładem do spółki w rozumieniu art. 102 § 2 kodeksu handlowego, a jest pracą wykonywaną na podstawie umowy o pracę zawartą ze spółką jako taką i zastępuje obcą siłą najemną, którą trzeba by nieodzownie zaangażować, by spółka mogła wykonywać swą działalność: np. magazynier, kierownik techniczny warsztatu, kierownik pewnego działu produkcji w przedsiębiorstwie, księgowy itp.

2. Jeden z wyroków N. T. A. z r. 1935 w innej sprawie wypowiada tezę, iż: pracodawcą osoby zatrudnionej przez spółkę jawną jest ta spółka, nie zaś poszczególni spółnicy.

3. Istniejące pod rządem starej ustawy o podatku dochodowym niebezpieczeństwo pochłonięcia dochodów spółki jawnej przez wygórowane pensje spółników, nie zachodzi z uwagi na postanowienia art. 11 pkt. 9 nowego dekretu o podatku dochodowym oraz § 25 rozporządzenia wykonawczego do tego dekretu, które odnoszą się obecnie nie tylko do osób prawnych tak jak art. 21 ust. 3 starej ustawy o podatku dochodowym, lecz do wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw a nawet osób fizycznych. Postanowienia te dotyczą nadwyżek kwot pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń, nie uważanych za koszty uzyskania.

Z. M.

Przypominamy o wpłacie prenumeraty za III kwartał w sumie 300,— zł na P. K. O. V-4085 lub K. K. O. m. Poznania nr 1128

**Administracja Tygodnika Gospodarczego
Księgarnia Wilak**

Poznań — ulica Kantaka 10

Komunikaty i różne wiadomości

Jeszcze o warunkach nabycia na własność nieruchomości na Z. O.

W uzupełnieniu artykułu w numerze 27 z dnia 3 lipca br. p. t. „Ulgi w zakresie nabywania domów na własność” podajemy, że w ostatnich dniach (druk ukończony 20/VI. 48) ukazała się nakładem Wydawnictwa Zachodniego bardzo pożyteczna broszurka J. Pietkiewicza pt. „Kupujemy własny dom na Ziemiach Odzyskanych”.

Autor, prawnik, ściśle i wyczerpująco omawia kwestię, które obiekty wyłączone są ze sprzedaży, kto ma pierwszeństwo w nabywaniu nieruchomości. Podaje również obszernie ustalenie wartości szacunkowej i ceny sprzedażnej obiektów, jak też komu i jakie przysługują ulgi, odliczenia i zarachowania.

Czytelnik zainteresowany znajdzie bardzo dokładny opis działalności Komisji Klasyfikacyj-

Gazem tylko

skutecznie wytępiasz pluskwy, karaluchy i wszelkie robactwo w mieszkaniach, hotelach, magazynach itp.

Zgłoszenia:

„WIELKEMIA“ POZNAŃ

Garbary 52 (narożn. Szyperskiej), telef. 43-30

Oplata pocztowa uliszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

nych i Odwoławczych oraz przypadki, w których odwołania będą rozpatrywane. Ważny jest również rozdział omawiający spłatę i zabezpieczenie należności.

Niska cena broszury da możliwość jak najszerszej rzeszy czytelników zdobycie właściwych informacji.

Opakowania po towarach UNRRA

Ministerstwo Apropowizacji zawiadamia, iż Wydziały Apropowizacji Urzędów Wojewódzkich sprzedają używane opakowania po towarach z dostaw UNRRA, a mianowicie worki jutowe i płócienne, wańtuchy jutowe i płócienne, beczki, skrzynie, torby impregnowane itp. Dane co do ilości i rodzaju oraz cen poszczególnych opakowań składowanych na terenie całego kraju można uzyskać w wymienionych na wstępie Wojewódzkich Wydziałach Apropowizacji.

Nowości wydawnicze

Dr Namysłowski — Polskie prawo komunikacyjne (w zarysie) Prawo drogowo — prawo kolejowe — prawo żeglugi morskiej — prawo żeglugi śródlądowej — prawo lotnicze — prawo pocztowo-telekomunikacyjne
cena 320,—

Biblioteka prawa podatkowego — Teksty i komentarze tom VI prawo podatkowe — ustawy, dekrety, rozporządzenia 1000,—

Szczepański — Kodeks pracy — Teksty, objaśnienia, orzecznictwo 1200,—

Dr Graban i Gleixner — Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa 200,—

Dr Stawowczyk — Obowiązek ubezpieczenia i składki w ubezpieczeniu społecznym 200,—

Mgr Tymiński — Świadczenia w ubezpieczeniu od wypadków i chorób zawodowych 200,—

Do nabycia w księgarni Wł. Wilak — Poznań, Kantaka 10.

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno — Sprzedaż — Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

POLECAMY Naturalne napoje
AN-BOLA chłodzące
BOLA

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazyjnie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE

WARSZTAT NAPRAWY

Wacław Rohowski i S-ka

Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-58.
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66
Toruń — ul. Małe Garbary 2
Katowice — Warszawska 23. skr. pocz 790. — Tel. 344-08.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.

Konto P. K. O. — V-4085.

Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł.